

Zákon a život křesťana (Ř 7)

Základní verš

„Nyní, když jsme zemřeli tomu, čím jsme byli spoutáni, byli jsme zproštěni zákona, takže sloužíme Bohu v novém životě Ducha, ne pod starou literou zákona.“ (Ř 7,6)

Jen málo kapitol v Bibli vyvolává tolik diskuzí jako právě sedmá kapitola Listu Římanům. Biblický komentář Církve adventistů sedmého dne k tomu píše: „Význam veršů 14–25 patří mezi nejdiskutovanější problémy celého listu. Jde především o to, zda tento popis intenzivního osobního morálního zápasu je autobiografický. Pokud ano, tak zda vyjadřuje Pavlovu zkušenost před nebo po obrácení. To, že tu Pavel mluví o vlastním boji s hříchem, vyplývá z významu použitých slov (viz Ř 7,7–11; SC 19; 3T 475). Není pochyb ani o tom, že popisuje konflikt, který víceméně zná z vlastní zkušenosti každá lidská bytost konfrontovaná s požadavky Božího svatého zákona.“ (6BC 553)

Čtenáři Bible se rozcházejí v tom, zda se tato kapitola týká Pavlova života před obrácením nebo až po něm. Ať je odpověď jakákoliv, jedno je jisté – jen díky Kristově spravedlnosti můžeme přijít bez obav k Bohu, který nám slíbil, že nás posvětit, dá nám vítězství nad hříchem a bude nás měnit, abychom „přijali podobu jeho Syna“ (Ř 8,29).

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Zemřít zákonu (Ř 7,1–6)

¹Což nevíte, bratří – vždyť mluvím k těm, kteří znají zákon – že zákon panuje nad člověkem, jen pokud je živ? ²Vdaná žena je zákonem vázána k žijícímu manželovi; když však muž zemře, je zproštěna zákona manželství. ³Pokud je tedy její muž naživu, bude prohlášena za cizoložnici, oddá-li se jinému muži. Jestliže však manžel zemře, je svobodná od zákona, takže nebude cizoložnicí, když se oddá jinému muži. ⁴Právě tak jste se i vy, bratří moji, stali mrtvými pro zákon skrze tělo Kristovo, abyste se oddali jinému, tomu, který byl vzkříšen z mrtvých, a tak nesli ovoce Bohu. ⁵Když jsme byli v moci hříchu, působily v nás vášně podněcované zákonem a nesly ovoce smrti. ⁶Nyní, když jsme zemřeli tomu, čím jsme byli spoutáni, byli jsme zproštěni zákona, takže sloužíme Bohu v novém životě Ducha, ne pod starou literou zákona. (Ř 7,1–6)

Osobní studium

Co chce apoštol Pavel vyjádřit svou ilustrací? Pokus se hlavní myšlenku jeho „obrazu“ vyjádřit vlastními slovy.

Pavlova ilustrace se nám může zdát na první pohled trochu „nepřehledná“, ale pozorné čtení a uvažování nám pomůže odhalit, co chtěl Pavel svým čtenářům sdělit.

V širším kontextu celého listu se Pavel zabývá bohoslužebným systémem ustanoveným na hoře Sínaj, který je označován termínem „zákon“. Židé Pavlovy doby nechtěli pochopit, že tento Bohem daný systém měl příchodem a vítězstvím Mesiáše skončit. Právě na to se apoštol soustřeďuje.

Pavlova ilustrace vyjadřuje ve své podstatě následující: Žena je vdaná za muže. Zákon jejich život spojil na dobu, pokud její manžel žije. Po jeho smrti je zbavena závazku, který ze vztahu vyplývá (Ř 7,3).

Přečti si ještě jednou text Ř 7,4.5. Jak apoštol Pavel aplikuje příklad zákona manželství na náboženský systém judaizmu?

Podobně jako smrt muže vysvobozuje ženu od „zákona manželství“, tak i smrt starého života v těle – prostřednictvím Krista – zbavuje Židy závazku k zákonu, který měli zachovávat až do příchodu Mesiáše. Nyní mohou vstoupit do „nového vztahu“. Jsou pozváni na svatbu s přicházejícím Mesiášem, aby přinášeli ovoce k Boží slávě.

Ve spojení s ostatními biblickými texty dojdeme k závěru, že není logické vysvětlovat tato slova tak, že od této chvíle už pro lidi neplatí Desatero. Přesto to někteří vykladači říkají. Ani oni však nechtějí tvrdit, že už by nemělo platit celé Desatero. Většinou chtějí jen odůvodnit to, že pro ně už není závazné přikázání o sobotě, zatímco zbývajících devět přikázání dále důsledně dodržují. Vysvětlovat Pavlova slova v Ř 7,4.5 takovýmto způsobem znamená podsouvat těmto veršům význam, který nikdy neměly.

Aplikace

Proč je nebezpečné vkládat do biblického textu význam, který v něm není? Jak se toho můžeme vyvarovat? Které „tradiční“ ve vašem společenství neobstojí ve světle skutečného významu biblického textu?

Hřích a zákon (Ř 7,7–11)

⁷Co tedy máme říci? Že zákon je hříšný? Naprosto ne! Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádostivost, kdyby zákon neřekl: ‚Nepožádáš!‘⁸Hřích použil tohoto přikázání jako příležitosti, aby ve mně probudil všechnu žádostivost; bez zákona je totiž hřích mrtev.⁹Já jsem kdysi žil bez zákona, když však přišel zákon, hřích ožil,¹⁰a já jsem zemřel. Tak se ukázalo, že právě přikázání, které mi mělo dát život, přineslo mi smrt.¹¹Hřích použil přikázání jako příležitosti, aby mne oklamal a tak mě usmrtil. (Ř 7,7–11)

Osobní studium

Jestliže v předchozích verších hovořil Pavel o celém systému náboženských obřadů, jak máme potom rozumět verši 7, který přímo cituje jedno z přikázání Desatera? Popírá tím to, co jsme řekli v předchozí části?

Určitě ne. Nesmíme zapomenout na to, že pro Pavla slovo zákon zahrnovalo i Desatero, ale nebylo omezeno jen na něj. Pavel používá jako příklad jedno z přikázání, ale mohl použít kterékoliv jiné nařízení Starého zákona. Kristovou smrtí a vzkříšením byl tento systém náboženských obřadů ukončen. To však nemůže znamenat konec platnosti morálního zákona, který byl vydán dávno před událostmi na hoře Sínaj a platí i po Golgotě.

Přečti si text Ř 7,8–11. Co v těchto verších apoštol mluví o vztahu mezi zákonem a hříchem?

Bůh se zjevil židovskému národu a jasně ukázal, co je správné v oblasti morálky, mezilidských vztahů, obřadů a zdraví. Upozornil je také na následky nerespektování těchto pravidel a jasně je nazval hříchem. Pavel vysvětluje, že nebýt „zákona“, nevěděl by, že chamtivost a žádostivost je hřích. Ve chvíli, kdy poznám Boží vůli, jasně si uvědomím svou hříšnost a svůj stav. Zjistím, že jsem odsouzen k smrti. V jistém smyslu tedy „umírám“.

Pavel se snaží tímto způsobem oslovit věřící Židy, kteří si „zákona“ velmi vážili. Jejich pozornost chce nasměrovat k Ježíši. Chce jim ukázat, že zákon byl potřebný, ale jeho funkce má své hranice. Zákon nám má poukázat na potřebu záchranu. Nikdy neměl být prostředkem, který by nás zachránil. Zachránit nás může jedině Ježíš.

Aplikace

Jak na tebe působí myšlenka, že tváří v tvář zákonu „umíráš“? Je to důvod k malomyslnosti? Chceš přijmout pozvání Ježíše Krista, který ti právě v této chvíli nabízí záchranu a věčný život?

Zákon je svatý (Ř 7,12–15)

¹²Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré. ¹³Bylo snad to dobré příčinou mé smrti? Naprosto ne! Hřích však, aby se ukázal jako hřích, způsobil mi tím dobrým smrt; tak skrze přikázání ukázal hřích celou hloubku své hříšnosti. ¹⁴Vím, že zákon je svatý – já však jsem hříšný, hříchu zaprodán. ¹⁵Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím. (Ř 7,12–15)

Osobní studium

Proč by zákon neměl být svatý, spravedlivý a dobrý? Proč podle tebe Pavel cítí potřebu zdůraznit tyto charakteristiky zákona?

Židé měli k zákonu velkou úctu. I Pavel se o něm vyjadřuje pozitivně. Zákon je skvělý dar, který má svůj účel. Nikdy však nemůže udělat to, k čemu nebyl určen – nezachrání nás od našich hříchů. To může udělat jedině Ježíš.

Přečti si text Ř 7,13. Koho Pavel obviňuje za svůj ubohý stav? Proč je tak důležité pochopit, že zdrojem naší hříšnosti není zákon, ale náš hříšný stav?

Pavel v tomto verši představuje „zákon“ v tom nejlepší světlo. Ukazuje, že za jeho hříšný stav nemůže zákon, ale hřích. Hříšníky z nás nedělá zákon, ale „celá hloubka naší hříšnosti“ a „všechna žádostivost“ (Ř 7,8). Zákon je dobrý, neboť vyjadřuje Boží zásady pro naše chování, ale nás odsuzuje jako hříšníky.

Přečti si text Ř 7,14,15. Proč se zákonu tak dobře daří odhalovat naši hříšnost?

Každý z nás zoufale potřebuje Krista. Jen On nás může zbavit odsouzení (Ř 8,1). Jedině On má moc vysvobodit nás z otroctví hříchu.

Pavel o sobě mluví jako o člověku, který je „prodán do otroctví hříchu“. Je otrokem hříchu. Není svobodný. Nemůže dělat to, co by chtěl. Snaží se dělat to, co od něj požaduje zákon, ale hřích mu to nechce dovolit.

Touto ilustrací se Pavel snaží ukázat svým bratrům Židům nesmírnou potřebu Mesiáše. Již dříve zdůraznil, že vítězství je možné jen díky milosti (Ř 6,14). Tuto myšlenku opět potvrzuje v sedmé kapitole. Žít „pod zákonem“ znamená otročit hříchu, tomu nemilosrdnému otrokáři.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s tím, že nás hřích skutečně „zotročuje“? Jsi někdy v pokušení zahrávat si s hříchem? Kdy? Proč se nám často zdá, že máme všechno v souvislosti s hříchem a pokušením pod kontrolou? Kdy podléháš pokušení? Proč je důležité vědět, že i přes naše pády máme u Ježíše neustále otevřené dveře? V čem spočívá podle tebe důležitost každodenního odevzdání se Ježíši?

Lidská slabost (Ř 7,16–20)

¹⁶Jestliže však to, co dělám, je proti mé vůli, pak souhlasím se zákonem a uznávám, že je dobrý.

¹⁷Pak to vlastně nejsem já, kdo jedná špatně, ale hřích, který je ve mně. ¹⁸Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne.

¹⁹Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci. ²⁰Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá. (Ř 7,16–20)

Osobní studium

Jaký zápas zde apoštol Pavel představuje? V čem se jeho zkušenost podobá tvé zkušenosti?

Zákon je jako zrcadlo, kterým nám Duch svatý ukazuje, v čem nesplňujeme Boží požadavky. Svým úsilím naplnit tyto požadavky dává hříšník najevo, že s nimi souhlasí. Zákon je tedy dobrý. V nepořádku jsme my.

Přečti si text Ř 7,18–20. Které myšlenky zde apoštol Pavel znovu zdůrazňuje? Proč je podle tebe tento důraz tak silný? Co jím chce Pavel ukázat?

Abychom si uvědomili, jak moc potřebujeme Krista, vede nás Duch svatý k tomu, abychom prožili zkušenost starozákonního Izraele. Ellen G. Whiteová to popisuje následovně: „Lidé si neuvědomovali, jak hříšná jsou jejich vlastní srdce a že bez Krista nedokážou zachovávat Boží zákon. Protože se cítili dost silní, aby si sami zajistili svou spravedlnost, prohlásili: ‚Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.‘ (Ex 24,7) Ochotně vstoupili do smluvního vztahu s Bohem. Uplynulo však pouze několik týdnů, když porušili svou smlouvu a uctivě se klaněli lité modle. Když teď poznali svou hříšnost a potřebu odpuštění, přivedlo je to k tomu, že cítili potřebu Spasitele, který byl zjeven ve smlouvě s Abrahamem a předobrazně představen v přinášených obětech. Nyní byli připraveni ocenit požehnání nové smlouvy.“ (PP 260.261; NUD 173.174)

Pokud se křesťané každý den znovu neodevzdají Kristu, slouží nadále hříchu – ačkoli to velmi neradi připouštějí. Ospravedlňují to tím, že cesta k posvěcení je dlouhá. Nikdo od nich nemůže hned čekat zázraky. Sedmou kapitolu Listu Římanům bychom však neměli používat jako výmluvu, pokud nemáme odvahy odevzdat celý svůj život Ježíši a prosit ho o vítězství. Tento text ve skutečnosti ukazuje naši slabost v boji s hříchem, ale zároveň nám dává naději na vítězství, které nám chce Ježíš dát.

Aplikace

Je zkušenost zklamání ze sebe sama, jak ji popisuje Pavel v této kapitole, i tvou zkušeností? Zažil jsi v životě vítězství, jež slíbil Ježíš těm, kteří mu budou důvěřovat? Pokud ne, co ti v tom brání?

Vysvobození ze smrti (Ř 7,21–25)

²¹Objevují tedy takový zákon: Když chce činit dobro, mám v dosahu jen zlo. ²²Ve své nejvnitřnější bytosti s radostí souhlasím se zákonem Božím; ²³když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizuje má mysl, a činí mě zajatcem zákona hříchu, kterému se podřizují mé údy. ²⁴Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? ²⁵Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho! – A tak tentýž já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchu. (Ř 7,21–25)

Osobní studium

Přečti si text Ř 7,21–23. Kdy prožíváš podobný zápas ve svém životě nejčastěji? Co je příčinou tohoto zápasu? Proč je důležité pochopit, že samotný zápas není znamením toho, že nežijeme dobrým křesťanským životem?

Pavel v této části hovoří o jiném zákoně, který často ovládá jeho život – o zákonu hříchu. Sloužit hříchu však v konečném důsledku znamená smrt (viz Ř 7,10.11.13). Právě proto nazývá své tělo „tělem smrti“.

Ve své myslí však chce sloužit Božímu zákonu. Pod vlivem Ducha s tímto zákonem souhlasí a touží podle něj žít a zachovávat ho. Když se však o to snaží, nedaří se mu to, protože ho stále láká a vábí to špatné. Kdo z nás nikdy neprožil podobný boj? V myslí jasně víme, co máme dělat, ale přesto nemáme dostatek sil.

Přečti si text Ř 7,24.25. Co nás podle Pavla může vysvobodit z obtíží, o kterých mluví a které jsou často realitou i našeho života?

Někteří čtenáři Bible si kladou otázku, proč se Pavel poté, co slavnostně vysloví vděčnost velkému Bohu (Ř 7,25), opět vrací k myšlence své slabosti. Podle některých je to jakési shrnutí poselství celé sedmé kapitoly, které má být dáno do kontrastu s nádhernou zprávou následující kapitoly o slavném vysvobození. Jiní vykladači se domnívají, že slova „tak tentýž já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchu“ (Ř 7,25) mají ukázat, že pokud se snažím „já sám“, nechávám Krista stranou a prohrávám. Bez Krista jsme předem odsouzeni k neúspěchu. Ať je správný ten, či onen výklad, to podstatné se nemění – bez Krista jsme v boji s hříchem bezmocní. V něm máme nový život. V boji s vlastním sobectvím se můžeme držet jeho zaslíbení vítězství. Toto rozhodnutí však musíme udělat my sami. Nikdo jiný se nemůže rozhodnout za nás. To je jediná cesta k vítěznému životu.

Aplikace

Na co se ve svém životě soustřeďuješ – na své prohry a selhání, nebo na mocného Boha, který tě chce zachránit a vysvobodit? Jak se to ve tvém životě projevuje? Které praktické kroky ti pomáhají držet se pevněji milujícího Zachránce? Pamatuji, že jen On jediný má moc změnit tvou slabost ve vítězství!

Podněty k zamýšlení

„Pavel toužil, aby jeho bratři pochopili, že právě sláva odpouštějícího Spasitele dává smysl celému judaizmu. Chtěl, aby pochopili, že když Kristus přišel na tento svět, předobraz se stal skutečností. Když Kristus zemřel na kříži jako oběť za hřích, obřadní zákon ztratil svou účinnost. Přesto byl slavný a úzce souvisel s morálním zákonem. Nesl v sobě pečeť božskosti a vyjadřoval jeho svatost a spravedlnost. Pokud byla tato nařízení, která ztratila svou platnost, tak úžasná, oč vznešenější musí být jejich naplnění v osobě Ježíše Krista, který se zjevil a obětoval...“ (6BC 1095)

„V Ř 7,25 apoštol píše: *Já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchu.* To je to nejjasnější vyjádření, ze kterého se můžeme naučit, že jeden a tentýž člověk (věřící) slouží současně Božímu zákonu i zákonu hříchu. Člověk je současně ospravedlněn a zároveň hříšník (latinsky: *simul iustus et peccator*). Pavel neříká: „*Moje mysl slouží Bohu.*“ Neříká ani: „*Mé tělo slouží zákonu hříchu.*“ Apoštol říká: „*JÁ SÁM!*“ To znamená, že celá jeho bytost je v tomto rozdvojeném stavu. Proto Bohu děkuje, že může sloužit Božímu zákonu, a zároveň prosí o milost a odpuštění, že slouží zákonu hříchu. Nikdo však nemůže o tělesném (neobráceném) člověku říci, že slouží Božímu zákonu. Apoštol říká: *Vidíte? Je to tak, jak jsem řekl: Svátí (věřící) jsou současně hříšní i spravedliví.* Jsou spravedliví, neboť věří v Krista, jehož spravedlnost je přikrývá a je jim připočítána. Zároveň jsou však hříšníci, protože nenaplnují zákon a neustále mají hříšné touhy. Jsou jako nemocní lidé, o které se stará lékař. Jsou vážně nemocní, ale doufají a začíná jim být lépe. Brzy opět nabudou své zdraví. Takoví pacienti by si nejvíce uškodili tím, kdyby začali prohlašovat, že jsou již úplně v pořádku, protože by tím jen ještě více onemocněli (než byli nemocní původně).“ (LUTHER, Martin, *Commentary on Romans*, str. 114.115)

Otázky k rozhovoru

1. *Přečtěte si Lutherovu poznámku k textu Ř 7,25. Souhlasíte s jeho argumentací?*
2. *O kom je podle vás 7. kapitola Listu Římanům? O Pavlovi před, anebo po obrácení? Nebo tato kapitola mluví o něčem úplně jiném? Jak svou odpověď zdůvodníte?*
3. *Jak vysvětlíte, že se i pokřtění a znovuzrození křesťané potýkají s hříchem? Neměli bychom nad každým hříchem vítězit automaticky? Nebo budeme hřešit stále? Anebo je odpověď někde „mezi“?*
4. *Jaké možné nebezpečí vyplývá z názoru, že jako křesťané budeme vždy hřešit, vždy selhávat, vždy přestupovat Boží zákon? Na druhé straně – jaké možné nebezpečí vyplývá z názoru, že jako křesťané musíme zvítězit nad každou nesprávnou věcí, špatnou myšlenkou, špatným sklonem, protože jinak nebudeme spaseni?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*